

ENERGETICKÁ POLITIKA: VŠEOBECNÉ ZÁSADY

EÚ čelí v oblasti energetiky problémom, ako sú zvyšujúca sa závislosť od dovozu, nedostatočná diverzifikácia, vysoké a kolísavé ceny energie, stúpajúci celosvetový dopyt po energii, bezpečnostné riziká postihujúce producentské a tranzitné krajiny, rastúce hrozby vyplývajúce zo zmeny klímy, pomalý pokrok v energetickej efektívnosti, výzvy spojené s narastajúcim podielom obnoviteľných zdrojov energie a potreba lepšej transparentnosti, ďalšej integrácie a prepojenia na trhoch s energiou. Jadrom energetickej politiky EÚ je súbor opatrení, ktorých cieľom je dosiahnuť integrovaný trh v oblasti energetiky, bezpečnosť dodávok energie a udržateľné energetické odvetvie.

PRÁVNÝ ZÁKLAD

Článok 194 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ).

Osobitné ustanovenia:

- bezpečnosť dodávok: článok 122 ZFEÚ,
- energetické siete: články 170 – 172 ZFEÚ,
- uhlie: v protokole 37 sa objasňujú finančné dôsledky vyplývajúce zo skončenia platnosti Zmluvy o ESUO v roku 2002,
- jadrová energetika: Zmluva o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (Zmluva o Euratome) slúži ako právny základ pre väčšinu opatrení EÚ v oblasti jadrovej energie.

Ďalšie ustanovenia týkajúce sa energetickej politiky:

- vnútorný trh s energiou: článok 114 ZFEÚ,
- vonkajšie vzťahy v oblasti energetiky: články 216 – 218 ZFEÚ.

CIELE

Podľa stratégie energetickej únie (2015) sú piatimi hlavnými cieľmi energetickej politiky EÚ:

- zabezpečenie fungovania vnútorného trhu s energiou a prepojenie energetických sietí,
- zabezpečenie bezpečnosti dodávok energie v EÚ,
- podpora energetickej efektívnosti a šetrenia energiou,

- dekarbonizácia hospodárstva a prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo v súlade s Parížskou dohodou,
- podpora rozvoja nových a obnoviteľných foriem energie s cieľom lepšie zosúladiť a prepojiť ciele v oblasti zmeny klímy s novou podobou trhu,
- podpora výskumu, inovácie a konkurencieschopnosti.

V článku 194 ZFEÚ sa stanovuje, že niektoré oblasti energetickej politiky patria do spoločnej zodpovednosti, čo naznačuje posun smerom k spoločnej energetickej politike. Každý členský štát si však zachováva právo určiť podmienky pre využívanie svojich energetických zdrojov, svoju voľbu medzi rôznymi zdrojmi energie a všeobecnú štruktúru svojho zásobovania energiou (článok 194 ods. 2).

DOSIAHNUTÉ ÚSPECHY

A. Všeobecný rámec politiky

Pre súčasný program politiky je určujúcou komplexná integrovaná politika v oblasti klímy a energetiky prijatá Európskou radou 24. októbra 2014, v rámci ktorej sa do roku 2030 plánuje dosiahnuť:

- zníženie emisií skleníkových plynov najmenej o 40 % v porovnaní s úrovňami v roku 1990,
- zvýšenie podielu energie z obnoviteľných zdrojov v rámci spotreby energie na 27 %,
- zvýšenie energetickej efektívnosti o 20 %, a prípadne až o 30 %;
- prepojenie aspoň 15 % elektrických systémov EÚ.

Komisia predložila 30. novembra 2016 balík návrhov s názvom Čistá energia pre všetkých Európanov ([COM\(2016\)0860](#)) s cieľom udržať konkurencieschopnosť Európskej únie v dobe, keď prechod na čistú energiu mení svetové trhy s energiou. Balík zahŕňa osem legislatívnych návrhov pokrývajúcich riadenie, koncepciu trhu s elektrinou (smernica o vnútornom trhu s elektrinou, nariadenie o vnútornom trhu s elektrinou a nariadenie o pripravenosti na riziká), energetickú účinnosť, energetickú hospodárnosť budov, energiu z obnoviteľných zdrojov a pravidlá pre regulačný orgán ACER.

Európska komisia predložila 30. novembra 2016 návrh nariadenia o riadení energetickej únie ako súčasť balíka opatrení s názvom Čistá energia pre všetkých Európanov. Správa bola prijatá na plenárnej schôdzi 17. januára 2018 spolu s mandátom na medziinštitucionálne rokovania. Predbežná dohoda sa dosiahla 20. júna 2018 a Parlament ju formálne prijal 13. novembra a Rada 4. decembra 2018 [nariadenie (EÚ) 2018/1999].

Podľa nariadenia musí každý členský štát do 31. decembra 2019 a potom každých desať rokov predložiť „integrovaný národný plán v oblasti energetiky a klímy“. Týmto dlhodobými národnými stratégiami sa stanoví politická vízia na rok 2050 a zabezpečí sa, aby členské štáty plnili ciele Parížskej dohody. Tieto integrované národné plány v oblasti energetiky a klímy budú zahŕňať vnútroštátne ciele, príspevky,

politiky a opatrenia pre každý z piatich rozmerov energetickej únie: dekarbonizácia, energetická efektívnosť, energetická bezpečnosť, vnútorný trh s energiou a výskum, inovácia a konkurencieschopnosť.

B. Dobudovanie vnútorného trhu s energiou

Medzi hlavné legislatívne nástroje, ktorých cieľom je prispieť k lepšiemu fungovaniu vnútorného trhu s energiou, patrí tretí energetický balík, nariadenie o usmerneniach pre transeurópsku energetickú infraštruktúru (nariadenie (EÚ) č. 347/2013), nariadenie o integrite a transparentnosti veľkoobchodného trhu s energiou (nariadenie (EÚ) č. 1227/2011), smernica o vnútornom trhu s elektrinou ([COM\(2016\)0864](#)), nariadenie o vnútornom trhu s elektrinou ([COM\(2016\)0861](#)) a nariadenie o pripravenosti na riziká ([COM\(2016\)0862](#)) (pozri informačný list [2.1.9](#) o vnútornom trhu s elektrinou).

C. Zvýšenie energetickej efektívnosti

Základným kameňom politiky EÚ v oblasti energetickej efektívnosti je smernica 2012/27/EÚ z 25. októbra 2012 o energetickej efektívnosti, ktorej cieľom je nasmerovať členské štáty späť na cestu plnenia cieľov pre rok 2020. V novembri 2016 predložila Komisia návrhy na revíziu smernice 2012/27/EÚ ([COM\(2016\)0761](#) a [COM\(2016\)0765](#)) s cieľom posilniť energetickú hospodárnosť nových budov, urýchliť tempo renovácie existujúcich budov, aby boli energeticky efektívnejšie, a s cieľom čo najlepšie využiť obrovský potenciál zvýšenia energetickej efektívnosti v sektore stavebníctva ([2.4.8](#) o energetickej efektívnosti).

D. Čo najlepšie využitie domácich zdrojov energie EÚ (vrátane obnoviteľných zdrojov energie)

Jednou z priorít, na ktorých sa dohodla Európska rada v máji 2013, je zintenzívnenie diverzifikácie dodávok energie do EÚ a rozvoj miestnych zdrojov energie s cieľom zaistiť bezpečnosť dodávok a znížiť závislosť od vonkajších zdrojov. Pokiaľ ide o obnoviteľné zdroje energie, v smernici 2009/28/ES z 23. apríla 2009 sa zaviedol cieľ na úrovni 20 %, ktorý sa má dosiahnuť do roku 2020, a v rámci revidovanej smernice o obnoviteľných zdrojoch energie ([COM\(2016\)0382](#)) (pozri informačný list [2.4.9](#) o energii z obnoviteľných zdrojov) Komisia navrhla cieľ na úrovni najmenej 27 % do roku 2030.

E. Posilnenie vonkajších vzťahov v oblasti energetiky

Oznámenie Komisie s názvom O zabezpečení dodávok energie a medzinárodnej spolupráci – energetická politika EÚ: budovanie vzťahov s partnermi za hranicami EÚ ([COM\(2011\)0539](#)) bolo prijaté 7. septembra 2011 s cieľom podporiť hlbšiu cezhraničnú spoluprácu EÚ so susednými krajinami a vytvoriť širší regulačný priestor prostredníctvom pravidelnej výmeny informácií o medzivládnych dohodách a spolupráce v oblastiach hospodárskej súťaže, bezpečnosti, prístupu k sieťam a bezpečnosti dodávok. V nadväznosti na to bolo 25. októbra 2012 prijaté rozhodnutie stanoviť mechanizmus výmeny informácií, pokiaľ ide o medzivládne dohody v oblasti energetiky medzi členskými štátmi a tretími krajinami ([T7-0343/2012](#)).

F. Zlepšenie bezpečnosti dodávok energie

EÚ prijala s ohľadom na kľúčový význam zemného plynu a ropy pre zabezpečenie dodávok energie v EÚ viacero opatrení na zabezpečenie toho, aby sa vykonávali

posúdenia rizík a aby sa vypracúvali primerané preventívne akčné plány a núdzové plány. 20. októbra 2010 bolo s cieľom posilniť mechanizmy prevencie a reakcie v prípade krízy prijaté nariadenie (EÚ) č. 994/2010 o opatreniach na zaistenie bezpečnosti dodávky plynu. V smernici 2009/119/ES sa členským štátom ukladá povinnosť udržiavať minimálne zásoby ropy zodpovedajúce 90 dňom priemerného denného čistého dovozu alebo 61 dňom priemernej dennej domácej spotreby podľa toho, ktorá z týchto hodnôt je vyššia. Komisia navrhla rozšíriť rozsah uplatňovania smernice 2009/73/ES o plyne na existujúce aj budúce plynovody do tretích krajín a z tretích krajín ([COM\(2017\)0660](#)).

V reakcii na krízu na Ukrajine ustanovuje nariadenie č. 2017/1938 posilnenú regionálnu spoluprácu, regionálne preventívne akčné plány a núdzové plány a mechanizmus solidarity na zaistenie bezpečnosti dodávok plynu.

G. Projekty v oblasti výskumu, rozvoja a demonštračných činností

Program Horizont 2020 prebieha od roku 2014 do roku 2020 a je hlavným nástrojom EÚ na podporovanie výskumu v oblasti energetiky. Na podporu rozvoja čistej, bezpečnej a účinnej energie a udržateľný rozvoj sa vyčlenili prostriedky vo výške 5 931 miliónov EUR.

Cieľom Európskeho strategického plánu pre energetické technológie (plán SET), ktorý Komisia prijala 22. novembra 2007, je urýchliť uvedenie na trh a využívanie nízkouhlíkových a účinných energetických technológií. Plán presadzuje opatrenia, ktoré EÚ pomôžu dospieť do stavu, keď dokáže vyvíjať technológie potrebné na dosiahnutie svojich politických cieľov a zároveň zaistiť, aby jej spoločnosti mohli ťažiť z príležitostí, ktoré poskytuje nový prístup k energetike. V oznámení Komisie (C(2015)6317) s názvom Príprava integrovaného strategického plánu pre energetické technológie: Urýchlenie transformácie európskeho energetického systému Komisia vyhodnotila vykonávanie plánu SET a dospela k záveru, že by sa malo zaviesť 10 opatrení na urýchlenie transformácie energetického systému a vytvorenie pracovných miest a rastu.

V oznámení Komisie s názvom Energetické technológie a inovácie ([COM\(2013\)0253](#)) uverejnenom 2. mája 2013 sa vymedzuje stratégia umožňujúca EÚ dosiahnuť svetovú úroveň odvetvia technológií a inovácií, ktoré tak bude môcť reagovať na výzvy v horizonte do roku 2020 a neskôr.

ÚLOHA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

Parlament vždy vyjadroval rozhodnú podporu spoločnej energetickej politike, ktorá rieši otázky konkurencieschopnosti, bezpečnosti a udržateľnosti. Viackrát vyzval na súdržnosť, odhodlanie, spoluprácu a solidaritu medzi členskými štátmi pri riešení súčasných a budúcich výziev na vnútornom trhu a na politický záväzok všetkých členských štátov, ako aj na rozhodnú iniciatívu zo strany Komisie, pokiaľ ide o pokrok smerom k dosiahnutiu cieľov pre rok 2030.

Parlament sa usiluje o väčšiu integráciu trhu s energiou a prijatie ambiciózných, právne záväzných cieľových hodnôt pre energiu z obnoviteľných zdrojov, energetickú efektívnosť a zníženie emisií skleníkových plynov. V tejto súvislosti podporuje prijatie pevnejších záväzkov týkajúcich sa vlastných cieľových hodnôt EÚ, pričom

zdôrazňuje, že nová energetická politika musí podporovať dlhodobý cieľ zníženia emisií skleníkových plynov EÚ o 80 až 95 % do roku 2050.

Parlament podporuje aj diverzifikáciu zdrojov energie a zásobovacích trás, ako aj význam prepojení plynárenských a elektrických sústav v strednej a juhovýchodnej Európe pozdĺž osi sever – juh, vytváranie väčšieho počtu prepojení, diverzifikáciu terminálov pre skvapalnený zemný plyn a budovanie potrubí, čím sa otvorí vnútorný trh.

S ohľadom na rastúcu závislosť Európy od fosílnych palív Parlament uvítal plán SET, o ktorom je presvedčený, že významne prispeje k udržateľnosti a bezpečnosti dodávok a ukáže sa ako absolútne nevyhnutný na dosiahnutie cieľov EÚ v oblasti energetiky a klímy pre rok 2030. Parlament zdôraznil významnú úlohu výskumu, pokiaľ ide o zabezpečenie udržateľných dodávok energie, a poukázal na to, že v oblasti nových energetických technológií je potrebné spoločné úsilie, a to tak v oblasti obnoviteľných zdrojov energie, ako aj v oblasti udržateľných technológií spaľovania fosílnych palív, a tiež na to, že na úspešnú realizáciu plánu sú potrebné ďalšie verejné a súkromné finančné prostriedky.

V nadväznosti na tieto ciele Parlament podporuje opatrenia navrhnuté Komisiou v balíku návrhov o čistej energii pre všetkých Európanov^[1] v týchto významných nedávnych uzneseniach:

- 6. februára 2018: Parlament prijal súbor nelegislatívnych odporúčaní, ktoré vypracoval Výbor pre energetiku s cieľom podporiť inováciu v oblasti energetiky prostredníctvom zlepšenia aktívnej účasti občanov a prostredníctvom plánovania dlhodobej vízie rozdeľovania zdrojov^[2],
- 17. januára 2018: Parlament stanovil nové záväzné ciele týkajúce sa energetickej efektívnosti a využívania energie z obnoviteľných zdrojov do roku 2030. Poslanci EP podporili 40 % zníženie spotreby energie v EÚ do roku 2030 a minimálne 35 % podiel energie z obnoviteľných zdrojov^[3],
- 19. decembra 2017: Európsky parlament a Rada sa predbežne dohodli na energeticky hospodárnych budovách. Členské štáty budú musieť vypracovať dlhodobé stratégie na zabezpečenie takmer nulovej spotreby energie budovami v EÚ do roku 2050^[4],
- 7. decembra 2017: Výbor pre priemysel, výskum a energetiku a Výbor pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín prijali súbor pravidiel, ktorými sa bude riadiť energetická únia^[5],
- 12. septembra 2017: Parlament prijal legislatívne uznesenie o nových pravidlách spolupráce, ktoré umožňujú krajine EÚ, ktorá čelí núdzovej situácii nedostatku

---

[1]<https://ec.europa.eu/energy/en/news/commission-proposes-new-rules-consumer-centred-clean-energy-transition>

[2]<http://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20180202IPR97028/clean-energy-innovation-needs-a-change-of-mind-set>

[3]<https://www.europarl.europa.eu/news/sk/press-room/20180112IPR91629/meps-set-ambitious-targets-for-cleaner-more-efficient-energy-use>

[4]<http://www.europarl.europa.eu/news/sk/press-room/20171219IPR90606/energy-efficient-buildings-provisional-agreement-ep-and-council>

[5]<http://www.europarl.europa.eu/news/sk/press-room/20171207IPR89713/energy-union-meps-adopt-their-initial-view-of-the-governance-set-up>

plynu, upozorniť iný členský štát na hroziacu krízu dodávok a podnietiť cezhraničnú pomoc s cieľom dosiahnuť nápravu^[6],

- 13. júna 2017: Parlament prijal legislatívne uznesenie o zjednodušení energetických štítkov domácich spotrebičov na A až G, čo umožňuje zákazníkom vybrať si výrobky znižujúce spotrebu energie a účty za energiu.^[7]

Na plenárnej schôdzi 11. decembra 2018 prijal nariadenie (EÚ) 2018/1999 o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy. Podľa tohto nariadenia musí každý členský štát predložiť integrované národné plány v oblasti energetiky a klímy, ktoré budú zahŕňať vnútroštátne ciele, príspevky, politiky a opatrenia pre každý z piatich rozmerov energetickej únie: dekarbonizácia, energetická efektívnosť, energetická bezpečnosť, vnútorný trh s energiou a výskum, inovácia a konkurencieschopnosť.

Frédéric Gouardères / Francesca Beltrame
04/2019

---

[6]<http://www.europarl.europa.eu/news/sk/press-room/20170908IPR83456/sharing-gas-to-ensure-gas-for-all>

[7]<http://www.europarl.europa.eu/news/sk/press-room/20170609IPR77001/simplifying-energy-labels-for-home-appliances-to-a-to-g>

